

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om endelig afregning og sikkerhedsstillelse«

(97/C 56/01)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 21. juni 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Økonomiske, Finansielle og Monetære Spørgsmål, som udpegede Roy Donovan til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 16. oktober 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 339. plenarforsamling af 30. og 31. oktober 1996, mødet den 31. oktober 1996, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Der er en støt vækst i betalingsstrømmene (nationale og ikke mindst internationale), drevet af den teknologiske innovation. Nettingsystemer er blevet en del af dagligdagen. Væksten i de beløb, der udveksles mellem de finansielle institutioner, og hastigheden, hvormed beløbene flyttes, involverer øgede risici. Hvad gør man, hvis en af deltagerne bliver insolvent eller går konkurs? Hvornår er en betaling endelig? I hvilken udstrækning berøres den sikkerhed, der stilles i forbindelse med deltagelse i betalingssystemer, specielt nettingsystemer (f.eks. i form af garanti for tabsdeling i tilfælde af misligholdelse), såfremt der måtte blive indledt insolvensprocedurer mod sikkerhedsstilleren?

2. Betalingssystemernes kompleksitet, de overførte beløb og mangelen på gennemsigtighed i nettingsystemer med hensyn til en given deltagers gældsætning på et givet tidspunkt er af et sådant omfang, at en rapport til G-10's centralbankchefer (BIS) [Lamfalussy-rapporten⁽¹⁾] går så vidt som til at tale om »systemrisici« — en dominoeffekt i form af en kæde af insolvenser, der ville kulminere i det finansielle markedes sammenbrud,

hvis forpligtelserne skulle omregnes fra netto- til brutto-basis.

3. Formålet med direktivforslaget er at reducere disse risici til et minimum ved at harmonisere medlemsstaternes lovgivninger, således at man sikrer:

- at nettingaftaler får retsgyldighed og kan gøres gældende over for enhver kreditor i tilfælde af insolvens,
- at den sikkerhed, der stilles i forbindelse med deltagelse i betalingssystemet, kan gøres gældende,
- at sikkerhedsstillelse, der tjener pengepolitiske formål, kan gøres gældende — hvilket vil være et skridt mod opbygningen af retsrammen om den fremtidige Europæiske Centralbanks pengepolitiske virksomhed.

3.1. Et yderligere formål med direktivet er at lette integreringen af medlemsstaternes interne banknetværk og at berede vejen for tredje fase af ØMU. Endelig tjener det til at fjerne hindringer for betalinger i det indre marked og dermed tilgodese effektiviteten i de grænseoverskridende betalingssystemer og gøre dem mere omkostningseffektive.

(¹) Report of the Committee on inter-bank schemes of the Central Banks of the Group of Ten Countries, BIS, Basel, november 1990.

4. Det skal pointeres, at der er tale om et direktivforslag. Kommissionen tilstræber ikke en ensartet lovgivning, men søger derimod visse målsætninger opfyldt:

- retsmyndigheden af betalingsnetting skal anerkendes i alle involverede retsområder, og nettingaftalens virkninger skal være bindende for tredjepart,
- betalingsordrer afgivet i overensstemmelse med systemets regler skal ikke kunne tilbagekaldes,
- eventuelle insolvensprocedurer må ikke have tilbagevirkende kraft i forhold til nettingaftaledeltagernes rettigheder og forpligtelser. Det skal fastlægges klart, hvilken insolvenslovgivning der skal anvendes på rettigheder og forpligtelser i forbindelse med direkte deltagelse i et betalingssystem i tilfælde af insolvensprocedurer mod en deltager i det pågældende betalingssystem,
- sikkerhedsstillelse skal isoleres fra virkningerne af insolvenslovgivningen i den konkursramte deltagers medlemsstat.

5. Det Økonomiske og Sociale Udvalg bifalder direktivforslaget, der er vigtigt for det indre markeds funktionsdygtighed og forberedelsen af tredje fase af ØMU. Hertil kommer ikke mindst, at et EU-betalingsystem har betydning for den økonomiske stabilitet og dermed for beskæftigelsen.

6. ØSU foreslår følgende ændringer til det fremlagte direktivforslag:

6.1. Da betalingssystemer og værdipapirafregningssystemer ofte er indbyrdes forbundne, vil det være uhensigtsmæssigt at indføre regler for retsmyndigheden af netting, om ikke-tilbagevirkende kraft og endelig afregning i betalingssystemer uden samtidig at sikre en lignende beskyttelse af værdipapirafregningssystemer.

Direktivet bør derfor, hvor det er nødvendigt, ændres, så det også finder anvendelse på værdipapirafregningssystemer, specielt med hensyn til zero-hour-reglen, reglerne vedrørende tilbagevirkende kraft og ikke-tilbagekaldelse/endelig afregning.

6.2. I artikel 1 ændres ordlyden til: »i en hvilken som helst valuta samt ecu og euro«.

6.3. I artikel 2, litra a), bør »underdeltagere« inkluderes; i modsat fald vil der opstå et »hul« i beskyttelsen mod systemrisici som følge af, at man ikke har medtaget den form for deltagerstatus, der findes i korrespondentbankarrangementer, samt »underdeltagere«, dvs. taget højde for såkaldt »indirekte« medlemskab af/»indirekte« deltagelse i betalingssystemer.

6.4. Artikel 2, litra b), kan slettes som følge af ovenstående forslag til artikel 2, litra a).

6.5. I artikel 2, litra l), bør »sikkerhed« omfatte alle de forskellige juridiske teknikker, der i praksis kan anvendes i forbindelse med driften af betalings- og afregningssystemer.

6.6. I artikel 3-7 udgår ordene »direkte« og »indirekte«, eftersom de ikke længere er relevante som følge af den ovenfor foreslåede ændring til artikel 2, litra a).

6.7. Med hensyn til artikel 5, 6 og 7 skal det påpeges, at en filial i EU af et tredjelandsinstitut er et kreditinstitut i fællesskabslovgivningens forstand. Kommissionen bør derfor gennem passende foranstaltninger drage omsorg for, at artikel 5 og 6 finder anvendelse på sådanne filialer, når det drejer sig om insolvenslovgivningen i det tredjeland, hvor kreditinstituttet har sit hovedsæde.

6.7.1. Med den voksende internationalisering af økonomierne burde kreditinstitutter fra tredjelande uden filialer i Fællesskabet kunne deltage i EU-betalings- og værdipapirafregningssystemer på basis af konventioner, der regulerer anvendelsen af artikel 5, 6 og 7.

6.8. I artikel 7 bør ordlyden revideres, så den tager højde for de ændringer, der foreslås ovenfor vedrørende definitionen af »sikkerhed« i artikel 2, litra l). Anvendelsen af en terminologi, der kun relaterer til sikkerhed mod »pant«, er for snæver, da den ikke tager hensyn til den brede vifte af juridiske teknikker, der bruges i forbindelse med sikkerhedsstillelse.

7. ØSU anmoder Kommissionen om inden for rammerne af internationale organisationer at undersøge, hvordan man undgår systemrisici på verdensplan.

Bruxelles, den 31. oktober 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg